

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 Moss
sfovpost@statsforvalteren.no

Sendt via Bærum kommune
post@baerum.kommune.no

Deres ref.:

Deres dato:

Vår ref.:

Vår dato:

Erik Sennesvik

01.03.2021

Busoppveien 22 – detaljregulering – Plan ID 2019005 – GBR – 75/2 Utbygging av 8 nye omsorgsboliger i Busoppveien 22

Bærum kommune gjorde vedtak i denne saken 3. februar 2021.

Berger og Rykkinn Vel ber statsforvalter ikke å godkjenne den framlagte planen, og vil i det følgende begrunne dette nærmere.

Av saksdokumentet som følger høringsdokumentet, er det beskrevet en kronglete saksgang, som har skapt uenighet og konflikter, ikke bare i det berørte og nærliggende boligområder, men også politisk. Faginstanser og fagfolk innen arealdisponering og arealbruk har advart mot virkninger av tiltaket på nærmiljø, folkehelse, friluftsliv og naturmangfold. Dette er godt faglig dokumentert i underliggende saksdokumenter.

Berger og Rykkinn Vel mener Bærum kommune burde lagt større vekt på de velbegrunnete argumentene som har kommet fram under behandlingen, og allerede på et tidlig tidspunkt lagt mer arbeid ned i å finne en alternativ lokalisering.

Berger og Rykkinn Vel representerer over 80% av innbyggerne i det vestre området og har 1.100 boliger som betalende medlemmer. Det svarer til nesten 4.000 innbyggere.

Samarbeidsavtalen mellom Bærum kommune og velforeningene i kommunen har følgende felleserklæring:

«Velforeningene i Bærum representerer lokalsamfunnet i forhold til kommunen. Det innebærer at den enkelte velforening, hver innen sitt distrikt, er gitt status som det primære samarbeidsorgan for kommunen når det gjelder saker som berører det ytre miljø eller på annen måte er av spesiell interesse for lokalbefolkningen.»

Generelt når kommunen er forslagsstiller og tiltakshaver

Prosesen i denne saken preges sterkt av de utfordringer som oppstår når kommunen er forslagsstiller, jfr. Plan og bygningsloven og formålsparagrafen:

§ 1-1.Lovens formål

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.

Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene.

Vi mener Statsforvalter må bidra til å beskrive nærmere hva det innebærer at «Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.»

Ikke bare i denne saken, men også i saker landet rundt, preges medvirkningsprosessen av å være et postmottak for merknader.

Dette forverres i de sakene hvor kommunen er forslagsstiller, tiltakshaver og har politisk ansvar for forvaltning av lovens bestemmelser. De samme politikerne og saksansvarlige er med hele veien. Dette er et demokratisk problem.

Arealplan, reguleringsplan eller dispensasjon?

Arealplan er en offentlig vedtatt plan for arealbruk i kommunen. Forslag til arealplan har en omfattende høringsrunde der ulike arealbehov vurderes, gjerne opp mot hverandre. Vedtak i denne saken bygger på en egen høringsrunde om tillegg til høringsdokumentet om ny arealplan. Vi ser dette som uheldig. Dette gjør at denne saken i realiteten ble en reguleringssak og ikke et spørsmål om arealplan for Bærum.

Hastverk fra Bærum kommunes side har vært kompliserende. Ettersom arealplanforslaget hadde som mål å bygge de aktuelle omsorgsboligene, omgikk kommunen den totalplanlegging som arbeidet med en arealplan innebærer.

Det er nærliggende å tro at dette «låste» politikerne til det konkrete forslaget om utbygging, og at dette neppe var en del av arealplanleggingen i kommunen, men et forslag om omregulering – eller muligens dispensasjonssak.

Det er i saksframlegget vist til at det ble gjort en konsekvensutredning av de alternative utbyggingsområdene ved Asplan Viak AS. Vi har i uttalelser til Bærum kommune pekt på en rekke feil i redegjørelsen fra firmaet. Vi har i etterkant konstatert at dette var en «forenklet konsekvensvurdering» som delvis bygget på uttalelser fra kommunen eller som kunne beskrives ut fra søkbar informasjon og ikke undersøkelser i området. Dette var sannsynligvis med på å legge grunnlaget for en skjev utvikling i saken.

Riktignok beklager kommunen mangler ved saksgangen (side 44 – dokument 22.5.2029)

Samlet tyder dette på at kommunen hadde et klart mål med forslaget om omdisponering, ikke knyttet til arealplan, men som reguleringssak. Dette kan forklare hvorfor kommunen har vært nærmest urokkelig på at de aktuelle boligene skulle bygges i Busoppveien 22. I forhold til krav om medvirkning i PBL er dette urovekkende for ethvert lokalsamfunn.

Hva er medvirkning - og hvilke konsekvenser for saksbehandlingen i kommunen bør dette ha?

Det er avgitt en rekke faglige uttalelser og innsigelser mot planen. Disse er sammenfattet i et dokument i saken, men omfatter kun dem som ble sendt inn til høringsforslaget for endelig regulering. Vi mener at statsforvalter bør ha tilgang til disse dokumentene, og ikke minst for å gjøre en vurdering av hvilken vekt disse bør ha i forhold til sentrale bestemmelser og føringer i plansaker.

Fra saksdokumentet henter vi:

fremmet innsigelse. Det er ytret mye motstand mot planforslaget fra både private grunneiere og foreninger. De mest kommenterte temaene er:

1. Jordvern: nedbygging av matjord
2. Naturvern, naturmangfold
3. Kulturlandskap
4. Friluftsområde: folkehelse, lysløype, generell nedbygging
5. Saksgang
6. Trafikk: trafikkavvikling og adkomst, fortetting utenfor vekstområder, støy
7. Oppgradering og utvidelse av Busoppveien/ekspropriering av annenmanns grunn
8. Plassering av nye omsorgsboliger tett på eksisterende omsorgsboliger

Det er fastslått at området inneholder store verdier innen jordbruk (1), naturmangfold (2) og som en del av et kulturlandskap (3). Hensyn til disse verdiene må i denne saken veies opp mot brukernes behov for en trygg og forsvarlig bosituasjon. I denne saken er brukernes særegne behov helt avgjørende for tomtevalget (8):

Etter vårt skjønn er det reist innsigelser på de fleste områder som er viktig å hensynta ved en regulering. Innsigelsene er bare i en viss grad vurdert, andre er «bortforklart».

Vi konstaterer at viktige uttalelser fra Bærum kommune/Natur, idrett og friluftsliv kun er delvis sitert og ikke kommentert. Vi konstaterer at uttalelse fra jordbrukssjef i Bærum ikke er lagt ved, ikke sitert eller vurdert. Uttalelsene går mot konsulentuttalelsen som er lagt til grunn bår det gjelder behov for jordvern og naturvern, se under.

Uttalelsene er faglig begrunnet og går mot forslaget om utbygging.

Oversiktsbilde. Nordby-institusjonen øverst. Brekkeski 1 i høyre hjørne. Ny institusjon planlagt på jorden.

Vi må ut fra tilgjengelige dokumenter konstatere at kommunen har styrt mot ett mål: Utbygging på angjeldende arealer.

Bærum kommunes hovedargument: «Samlokalisering av 3 institusjoner strumper alle motargumenter».

I saksdokument og som grunnlag for kommunestyrets vedtak er disse momentene førende:

- Lokalisering nærme Brekkeski pga. bemanning/spesialkompetanse/fagmiljø
- Lokalisering på jordet med lite høydeforskjeller pga. behovet for å ha alt på et plan av hensyn til sikkerheten til beboere og ansatte
- Lokalisering utenfor tettbebygd strøk pga. beboernes utstrakte behov for skjerming

Lokalisering på dyrket mark med små høydeforskjeller vil i seg selv være et argument for å fortsette nedbygging av dyrket mark mange steder i Norge, ettersom dette ofte er områder som lett lar seg utbygge.

Høydeforskjellene er generelt små på Østlandet, også i denne saken, og lar seg løse.

Rykkinn er et av de tette bebygde områdene i Bærum. Om det er et godt argument å bygge i randsonen av et slikt boligområde, kan det selvsagt være ulike oppfatninger om, men Rykkinn som en boligby på om lag 10.000 mennesker trenger de små friluftsområdene som er tilgjengelig.

Her er det viktig å skille mellom friluft- og turområder, og jordbruksområder som ikke kan benyttes til turområde, men som utgjør et samlet rekreasjonsområde i naturskjønne omgivelser.

Samlokalisering av flere institusjoner er ikke anbefalt. «Omsorgsghetto».

Det er lagt fram en del materiale når det gjelder størrelse på enheter av den typen som nå skal utvides i Brekkeski/Nordbyområdet. Disse er ikke entydige, men rapport publisert av Folkehelseinstituttet i 2020 sier:

«Det kan se ut til at spredte boenheter er å foretrekke fremfor samlede boenheter for personer med psykisk utviklingshemming. Det viser en systematisk oversikt fra 2009:

Det kan se ut til at samlede boenheter fører til generelt dårligere fysisk og psykisk helse enn spredte boenheter. Det gjelder spesielt for utfallene livskvalitet, sosial inkludering, materiell levestandard, selvbestemmelse, personlig utvikling og rettigheter. Det ser ikke ut til å være noen forskjell mellom samlede og spredte boenheter når det gjelder sikkerhet. Samlede boenheter er som regel rimeligere, men det er ingen holdepunkter for at samlede boenheter kan levere samme livskvalitet som spredte boenheter til en lavere pris. Studiene har ikke rapportert fagbakgrunn hos personalet eller varighet av arbeidsforholdet.»

Vi viser også til Husbankens «Veileder»

<https://veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/fremskaffe-og-forvalte-boliger/veileder-for-lokalisering-og-utforming-av-omsorgsbygg/2-kvaliteter-ved-losningen/overordnede-prinsipper-ved-planlegging>:

- Ulike brukergrupper skal ikke samlokaliseres på en uheldig måte. Det er en målsetting å unngå at tilbudene oppleves som en "omsorgsghetto" eller virker stigmatiserende (sitat fra veiviseren)

I saksdokumentene begrunnes samlokalisering med 2 eksisterende boligtilbud i området inkludert Norby, hovedsakelig med personalmessige, driftsmessige, økonomiske og administrative fordeler.

Vi antar at rapporten fra Folkehelseinstituttet er kjent for Bærum kommune. Basert på denne og sakens historikk, mener Berger og Rykkinn vel at utredning av utbyggingen også burde omfatte en vurdering av omfang og størrelse på institusjonene i forhold til beboernes utviklingsmuligheter og trivsel.

Vi kan ikke se at dette er opplysninger som er vurdert av Bærum kommune. Det bør påklages.

Vi viser også til innlegg fra Norsk Forbund for Utviklingshemmede i Budstikka 19. februar 2021:

Sissel Nyberg, Unni Einerkjær og Alette Reinholdt, for styret i NFU (Norsk Forbund for Utviklingshemmede) Bærum lokallag

19. februar 2021, kl. 07:12

Kommunestyret i Bærum har nå vedtatt at det skal bygges åtte boliger for personer med utviklingshemming i Busoppveien.

Fokuset har vært på jordvern, og dermed har det ikke vært fokus på å bygge en slik bolig tett innpå to allerede eksisterende boliger og et arbeidssenter.

NFU Bærum har hele tiden vært imot dette da det er i strid med intensjonene med reformen på 90-tallet med nedleggelse av institusjoner og senere FN-konvensjoner. Norge har da også fått kritikk av FN blant annet for Norges boligpolitikk til gruppen. I prosjekt Busoppveien har NFU Bærum vært bekymret ikke bare for at tre boliger samles på et lite geografisk område, men også for:

- Sambruk kan føre til lavere bemanning enn behovene tilsier.
- Kompetanse samles ett sted i stedet for å spre den.
- Beboerne har store funksjonsnedsettelse og trenger et lite og stabilt miljø rundt seg.

Bærums politikere vedtok for en del år siden at boliger til personer med utviklingshemming skal ha en størrelse på 8–12 beboere. Vedtaket ble gjort uten noen faglig begrunnelse relatert til gruppen. Forskning viser maks seks personer, gjerne færre ved store omsorgsbehov.

Nå legges boliger med 4–6 beboere ned, utvides eller slås sammen. Det vanlige nå er 12–16 beboere. Dette er også planene fremover. Busoppveien, Brekkeski og Nordby blir 22 på et lite geografisk område.

Med korona og beboerne stort sett hjemme melder flere pårørende om funksjonsfall fysisk og psykisk. Flere ansatte gjør en kjempejobb for å stimulere og hjelpe beboerne til gode hverdager, men med lav bemanning er det begrenset hva de klarer.

På kort sikt sparer kommunen på å ha store enheter, men på lengre sikt og for å gi beboerne en god livskvalitet blir det dyrt. Med raskere funksjonsfall, flere sykdommer og lengre levetid vil personer med utviklingshemming om få år kreve høyere bemanningsfaktor over lengre tid.

Bærum kommune er en innovativ kommune og bør derfor lytte til forskning, bruke internasjonale konvensjoner og Husbankens retningslinjer i det videre arbeidet med boliger til personer med utviklingshemming.

Vi mener det ikke er i tråd med nasjonale råd når Bærum kommune bruker samorganisering som hovedargument, og skyver de svak foran seg i rasjonaliseringsøyemed, men beboernes behov synes å være det stikk motsatte.

Gode argumenter for opprinnelig valg ble parkert i det videre arbeidet

Det var opprinnelig foreslått 3 alternative plasseringer av boligene. Alle tre alternativene ville berøre et viktig kulturlandskap i randsonen av boligområdet Rykkinn. Med høy arealutnyttelse i boligområdet, er friområdene i randsonen av svært viktige for korte turer, friluftsliv i nærområdet og har høy verdi som naturopplevelse. Områdene vest og nord-vest er jordbruksområder, og kan den største delen av året ikke brukes til friluftsliv.

Vi minner om kommunaldirektørens opprinnelige innstilling i saken, som på en god måte beskriver konflikter og den naturlige løsningen.

«Rådmannen har etter en helhetlig vurdering også kommet fram til at alternativ 1 kan anbefales. Alternativ 1 er det minst konfliktfylte og kan raskest reguleres og bli klart for utbygging. Nye boliger vil kunne knyttes til etablert bebyggelses- og veistruktur og eksisterende og verneverdige gårdbygninger kan integreres i anlegget. Om ny bebyggelse tilpasses m.h.t. høyder og volum vil ikke opplevelsen av landskapet endres vesentlig. Adkomsten via Busoppveien vil kunne trenge utbedring.

Innstillingen var slik:

«Område 7, Rykkinn - Brekkeski: Ut fra en samlet avveining av de ulike hensyn og behov og på bakgrunn av høringsinnspillene, er rådmannens vurdering at alternativ 1, tunet på Nordby gård, er det minst konfliktfylte og det alternativet som raskest kan realiseres» - (Kommunestyret 04.04.2018 024/18).

Dette var i samsvar med Berger og Rykkinn Vel sitt subsidiære forslag.

Verdifullt turområde og kulturområde som nå skal bebygges.

Det er viktig å understreke at beslutningen vil ha virkning for mange ti-år fremover og at det man beslutter i dag i liten grad kan endres når beslutningen er gjort og utbyggingen gjennomført.

Om hovedmomentet om stordriftsfordeler tillegges vekt, er det åpenbar fare for en videre utbygging av de 3 institusjonene. På generelt grunnlag vil mange si at jordvern, biologisk mangfold og friluftsliv alltid vil bli sekundære argumenter.

Lokalt friluftsliv, kulturlandskap og folkehelse

Det aktuelle friområdet har begrenset størrelse mellom bebyggelse og dyrket mark. Det ligger i hellingen bort fra de tett bebygde områdene av Rykkinn. Friluftsliv er opplevelse av uberørt natur. Det er ikke turveien i seg selv som er viktigst for innbyggerne, men å kunne ferdes i fri og uberørt natur i et typisk «bondelandsskap». Enhver ny bebyggelse i dette området vil forringe kvaliteten på denne opplevelsen.

I saksdokumentet (22.05.2020) slås det fast at:

«Bygging i ytterkanten av det åpne kulturlandskapet vil ikke forringe kulturlandskapets uttrykk og verdi.»

Dett er i beste fall kommunens subjektive oppfatning av sitt eget tiltak. Motstanden mot tiltaket viser imidlertid det motsatte. Tiltaket vil forringe verdien av området, se uttalelse fra kommunen under.

I veileder for «Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder» (Miljødirektoratets veileder 2013) understrekes behov for særskilt dokumentasjon:

«For å oppnå målet om at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet og i naturen ellers, er det viktig å ivareta et bredt spekter av områder med forskjellige kvaliteter som gir befolkningen mulighet til å utøve friluftsliv ut fra egne preferanser

og der de helst ønsker. Utbyggingspresset som spesielt by- og tettstedskommunene står ovenfor, utgjør ofte en trussel for egnet areal for friluftsliv. I den sammenheng er viktig å ha kartbasert dokumentasjon som viser hvor de viktigste friluftslivsområdene ligger».

Vi er oppmerksom på at denne kartleggingen ikke har samme status som kommuneplanen. Direktoratet sier imidlertid at «veilederen anbefaler primært at dette arbeidet integreres i kommunens arbeid med arealdelen til kommuneplanen og brukes som grunnlag i all arealplanlegging og virksomhetsarbeid for friluftsliv. Veilederen er derfor i første rekke rettet mot de som arbeider med arealplanlegging og –forvaltning på kommunalt nivå.»

Området på Rykkinn som bruker det aktuelle friluftsområdet.

I et internt notat uttalte Bærum kommune/Natur og idrett selv at:

«Landskapet sør for Nordby/vest for Brekkeski består av åpent kulturlandskap med hovedsakelig vegetasjon i tresjiktet som romdannende elementer, men i nord også noen mindre spredte bygg. Den tette bebyggelsen på Brekkeski/Rykkinn i øst ligger like ved, men den er knapt synlig grunnet en effektiv vegetasjonsskjerm. Opplevelsen av kulturlandskapet er verdifull i seg selv, men opplevelsen av den blir trolig forsterket gjennom kontrasten med den tette bebyggelsen. Slike opplevelseskvaliteter er i sin tur viktig for rekreasjon og utøvelse av fysisk aktivitet, og dermed for folkehelse.

Området ved Brekkeski er et friluftsområde som er kartlagt i Naturbase. Der er den verdsatt til «Svært viktig friluftsområde» med mange opplevelseskvaliteter. Blant

disse kvalitetene er opplevelsen å bevege seg i vekselvis åpne landskapsrom og områder med blandingskog. Den foreslåtte nye bebyggelsen befinner seg rett innenfor en ca. 1,5 km lang lysløype som benyttes hele året av folk i nærmiljøet, og kanskje spesielt mye av beboerne på Brekkeski og Nordby.»

Vi viser også til uttalelse fra NAID/Kulturvern - detaljregulering - Busoppveien 22, 10.06.2020.

På tross av at Norconsult vurderer tiltaket som akseptabelt etter prinsippene i naturmangfoldloven, kommer de med noen faglige betraktninger rundt hvordan reguleringen inngår i en bit-for-bit nedbygging av kommunens natur- og kulturlandskap, og sier blant annet: «Planområdet ligger i et landskap med store verdier for naturmangfold. Denne delen av Bærum preges av kulturlandskap ispedd bekker og mindre partier med edelløvskog, og er tilgrensede Osloomarka. Dette skaper et stort arts- og naturmangfold, spesielt for varmekjære arter knyttet til edellauvtrær og kulturlandskap. Ved Isi, nordvest for planområdet, er det registrert over 670 sommerfuglarter, hvorav over 40 av disse var oppført på daværende norsk rødliste for arter (denne ble oppdatert i 2015, slik at dette tallet kan fravike noe i 2020) (Sommerfuglfaunaen på Isi, Per O. Seglen, 2003). I tillegg ligger Eine naturreservat mot nordøst, et svært viktig område med gammel granskog.

Brudd mot planbestemmelser Kommuneplanbestemmelsenes § 11.2 er relevant, da saken bryter mot denne: «Sammenhengende grøntdrag og grønne lunger skal ivaretas og styrkes.» Tiltaket bryter også med punkt 10 i gjeldende arealstrategi: «10. Sikre friområder og utvikle en sammenhengende, allment tilgjengelig blågrønn struktur i strandsonen og i byggesonen mellom marka og fjorden. Bærum's særpreg med grønne landskaper og et variert boligmiljø skal bevares. Det skal sikres nok arealer til rekreasjonsformål, idrett og friluftsliv. Tilgang til grøntområder og natur i nærmiljøet skal prioriteres.»

Det vises til uttalelse fra Akershus fylkeskommune, Kulturvernavdelingen 07.05.2019: Planområdet ligger innenfor det prioriterte kulturlandskapet Frogner/Tandberg, jf. kommunens «Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer». Området er i «Regional plan for kulturminner og kulturmiljøer» avmerket som et kulturlandskap av regional/nasjonalt verdi. Kulturlandskapet omfattes i tillegg av hensynsone landskap i forbindelse med Kommuneplanens arealdel, hvor det skal legges særskilt vekt på å ivareta kulturlandskapets verdier (jf. bestemmelsen § 35). Innenfor planområdet ligger en bygning som kan ha vært tilknyttet husmannsplassen Nordby/Pamperud. Bolighuset skal imidlertid være fra 1930-tallet. Låve og uthus er trolig fra samme periode. Bygningsmiljøet vurderes til å ha lokal kulturminneverdi. Fylkesrådmannen anbefaler at eksisterende gårdsbygninger søkes integrert i det nye anlegget, og at ny bebyggelse tilpasses eksisterende eldre kulturmiljø med hensyn til høyder, volum og plassering. Av hensyn til fjernvirkningen og kulturlandskapet – bør ny bebyggelse ha dempet farge- og materialbruk. Terreng og vegetasjon av betydning for kulturmiljø og kulturlandskapet bør søkes ivaretatt. Kulturvern har ikke motsatt seg de to første alternativene til tomteplasseringene, da man mente disse kunne tilpasses

kulturlandskapet. Disse tomtealternativene ville også kunne oppfylle kravene i fylkeskommunens høringsuttalelse. Imidlertid er det det 3. alternativet man har valgt å gå videre med. Dette siste vil være et ledd i en bit-for-bit-nedbygging av et av Bærums gjenværende kulturlandskaper og er ikke bærekraftig.

Kulturvern vil sterkt fraråde tiltaket. Kulturvern anbefaler at man finner annen lokalisering for prosjektet, enten ved en av de to alternativene som allerede foreligger, eller ved gjenbruk av andre tomter, som allerede er utbygde arealer.

Statsforvalteren er statens representant i fylket og har ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen. Vi mener Statsforvalter må gjøre en uavhengig vurdering av om sentrale retningslinjer er brutt eller tilsidesatt.

Naturmangfold, planter, innsiktsflora og dyr

I saksframlegget av 22.5.2019, angitt i saken som 22.5.2020, heter det at:

Landskapet nedenfor Norby gård. Utbyggingsområdet ligger like bak skogholtet til høyre på bildet.

«Norconsult har 17.04.20 utført en rapport om virkninger av tiltaket på naturmangfold. Konklusjonen er at tiltaket ikke vil medføre noen større belastning på arter eller økosystemer. Planområdet ligger i et landskap med store verdier for naturmangfold. Selve

planområdet derimot ligger for det meste på jordbruksmark, park- og hagebeplantning og harde flater. På tiltaksarealet er det kun områder med ikke-natur og lite naturlig vegetasjon som berøres. Konsekvensen av tiltaket vil derfor være liten til ingen, for natur- og artsmangfoldet i planområdet.

Konsekvens: lav-ingen.»

Det forbauser oss at det gjøres en analyse med utgangspunkt i et begrenset byggeareal uten å vurdere mulige virkninger på biotop/økologisk system i det omliggende området, og uten å innhente faglige vurderinger av det biologiske mangfoldet i øvre deler av Tandbergjordene og bratthenget inn mot Eineåsen. Bit-for-bit utbygging reduserer arealer som i en kort tid av året er viktig for artsmangfoldet. eller som representerer en buffersone mot bebygde områder.

Det kan selvsagt stilles spørsmål om hvor omfattende slike undersøkelser bør være, men utbyggingsområdet er en del av et vernet kulturlandskap i Bærum. Vi mener undersøkelsene ikke tilfredsstillende intensjonen i Naturmangfoldlovens

§8.(kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Professor Per Ottar Seglen har i tilknytning til debatten uttrykt det slik (Velposten april 2020):

Den største artsrikdommen i Bærum er knyttet til kulturlandskap og edelløvsogger, og da spesielt til de lysåpne randsonene mellom dyrket mark og skogholt. Frogner-Tandberg-Isi-kulturlandskapet i vårt nærområde har f.eks. vist seg å romme rundt 800 forskjellige sommerfugler, hvorav et femtital er oppført på den nasjonale rødlista over svært sjeldne og utrydningstruede arter. Det er også funnet andre rødlistede insekter, krypdyr (slettsnok), amfibier (stor og liten salamander) og fugler (åkerrikse).

Mange av artene har sin nordgrense hos oss, trolig fordi "varmeovn"-effekten fra de nakne, sol-eksponerte bergveggene i Eineåsen gir et gunstig lokalklima.

Sommerfugler og mange andre insekter har kompliserte livskrav: Larvene kan ofte bare leve på én bestemt næringsplante, og noen larver er også avhengige av å kunne forpuppe seg i beskyttede huler hos bestemte (til dels sjeldne) arter av jordmaur, som mottar et sukkerholdig larve-sekret som husleie. De voksne sommerfuglene, enten de kommer fra skogen eller bor i de åpne landskapene, ernærer seg hovedsakelig av nektar, som de kan finne i kulturlandskapets blomsterenger eller

langs frodige veikanter. For planters vedkommende er jordsmonnets beskaffenhet, mineralkvalitet og mangfold av mikroorganismer av vesentlig betydning.

Det er som regel bare et lite antall små og spredte levesteder som oppfyller alle kravene, selv i et stort kulturlandskap. Hvis noen av de små, lokale bestandene bukker under pga. sykdom, en hard vinter, eller fordi individene blir spist, har selve arten mulighet for å komme tilbake seinere gjennom innvandring fra andre, overlevende bestander. Hvis derimot lokaliteter ødelegges, ved graving eller nedbygging, reduseres sannsynligheten for at arten skal overleve i området.

Et ødelagt levested, med sin økologiske kompleksitet som det kan ha tatt hundrevis eller tusenvis av år å etablere, kan så godt som aldri gjenopprettes. Varig artsoverlevelse forutsetter altså et relativt stort økosystem med et tilstrekkelig omfattende nettverk av bestander som kan hjelpe hverandre gjennom vanskelige tider. Kulturlandskapene i Bærum blir imidlertid stadig færre og mindre, og befinner seg nå i et grenseland der vi må regne med at én eller flere arter kan bli utryddet hver gang en gravemaskin setter grabben i jorda.

Vi mener Statsforvalter må vurdere om Bærum kommune har gjort sin lovpålagte plikt når det gjelder mulig påvirkning av det biologiske mangfoldet i øvre del av Tandbergområdet.

Inngrep i boligområdet – Ekspropriering

Vi stiller oss tvilende til de trafikk tall som legges fram av kommunen, ikke minst basert på preferanser om å kunne benytte bil helt fram til arbeidsplassen og under forflytting mellom institusjoner.

Lokaliseringen innebærer også økt trafikk gjennom et eneboligområde der kapasitetsøkning kan innebærer ekspropriasjon av eiendommer.

Beboerne har velbegrunnet frykt for at trafikksikkerheten blir forverret ved at Busoppveien og øvre del av Rykkinnveien fram til kryss Paal Bergs vei benyttes som tilførselsvei.

Kommunaldirektøren har for øvrig pekt på at kommunens utbyggingsplan er i strid med regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus.

Jordvern, kulturlandskap, floghavre

I saksframlegget legges det avgjørende vekt på skadelige planter i jordsmonnet. «Eiendommen gnr/bnr 74/2 der planområdet ligger, er registrert i floghavregisteret. Dette innebærer at jorda fra arealet kan flyttes kun internt eller til andre eiendommer som har floghavre (registrert i floghavregisteret).»

Vi har ikke tilgang til dette registeret og kan derfor ikke se når slik registrering ble gjort. Det er eier eller driver av jorden som har plikt til å registrere forekomster av floghavre og andre skadelige planter.

Hovedmålet med registreringen er at eier av slike områder skal sette i verk tiltak for å fjerne floghavre. Forskrift om floghavre § 7 stiller krav om at driftsansvarlig bekjemper floghavre på hele eiendommen. På areal som grenser mot dyrka mark på naboeiendom, veier og åpne vannveier, skal driver holde et 20 meter bredt belte helt fritt for frøbærende floghavreplanter. Også arealer som er utsatt for flom, skal holdes frie for frøbærende floghavreplanter. Luket floghavre må destrueres slik at floghavren ikke kan spres.

Vi kjenner ikke til om Bærum kommune som eier har iverksatt slike tiltak.

I rapporter pekes det på at det i både i 2015 og i 2020 har vært utført rørledningsarbeider i området. Sistnevnte pågår nå. Begge tiltakene var/er i regi av kommunen. I rapporten fra NIBIO påpekes det at arbeidene i 2015 ikke har vært gjennomført i henhold til bestemmelsene om matjordvern.

Det er naturlig å tro at eiers manglende skjøtsel og planlegging ved disse arbeidene bidrar til at matjorden i området har fått lavere verdi.

Flytting av jord stiller store krav til jordhåndtering, og slik flytting har sjelden vist seg ikke å være vellykket. Erfaringer viser at det tar flere årtier før det igjen er akseptabel produksjon. En stor del av Bærum's matjord, som er av den beste i Norge, er nedbygget og det er uakseptabelt å fortsette denne utviklingen. Utviklingen må snus ved innføring av null toleranse for nedbygging av dyrket og dyrkbar mark.

Vi viser til kommunens egne vurdering, uttalelse fra NAID - detaljregulering - Busoppveien 22 – 12.06.2020):

Ved Fylkesmannens befaring i 22. november 2018 ble arealet karakterisert som «ekstensivt dyrket areal som ikke er av beste kvalitet». Dette er en grov feilvurdering som skyldtes at det fulldyrkede engarealet var preget etter en slett utførelse av nyanlagt avløpsanlegg fra bygningsmasse i Busoppveien (sak 15/124139).

Etter nedlegging av rørledninger og kummer tvers over jordet, var både drenering og jordstruktur forstyrret og ikke tilbakelagt i tråd med Nibios retningslinjer for jordflytting. Landbrukskontorets merknader i sak 19/21121 til Nibios rapportnr. 5/123/2019 Matjordplan Brekkeski II: - Jordforbedringen på tilflyttingsarealene vil ikke kompensere for verdien av tapt dyrkingsareal, men i beste fall kun redusere skaden noe - Det skal framføres ny vannledning (Skui vannforsyning), tilsynelatende gjennom både tilflyttingsareal og utbyggingsareal som også omfatter midlertidig jordflytting og ytterligere risiko for skade på jordsmonnet.

Landbrukskontoret registrerer at Norconsult i sin rapport om naturmangfold vurderer jordbruksareal som verdiløst. Dette framstår tendensiøs og som et vrengebilde fra et konsulentmiljø som må forventes å basere seg på viten.

Den dyrka jorda ved Busoppveien er utvilsomt habitat for et betydelig antall arter.

Vi konstaterer at det er en grunnleggende uenighet mellom innleide konsulenter og jordbrukskyndige i egen kommune. Denne uenigheten kom ikke fram i saksdokumentene som ble lagt fram for kommunestyret eller underliggende organer.

Statsforvalter bør med utgangspunkt i denne faglige uenigheten be om en nærmere redegjørelse fra kommunen.

Konklusjon

Berger og Rykkinn Vel ber statsforvalter ikke å godkjenne den framlagte planen.

Med hilsen fra
Berger og Rykkinn Vel
Erik Sennesvik (sign)
Leder

Kopi til:
Bærum Velforbund
Skui Vel
Bærums Verk Vel
Bærum natur og friluftsråd
Naturvernforbundet Bærum
Berørte naboer